

Wiea van Dijl – Van Riemsdijk:

WARME HERINNERINGEN AAN LEVEN IN TUINDORP VREEWIJK

Er zullen niet veel (oud) Vreewijkers zijn die in een voormalig huis voor jonge alleenstaande moeders hebben gewoond dat naar zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aan de Enk staat. “Wij waren daarna de eerste bewoners”, herinnert Wiea van Dijl – Van Riemsdijk (1930) zich van het hele grote huis naar het ontwerp van architect Grandpré Molière. Dat vrijstaande huis staat in de buurt van de tennisbaan annex schaatsbaan. Zijn bewoners waren misschien net zo uitzonderlijk als het huis dat qua grootte misschien wel twee á drie keer zo groot was als de huizen in de zijstraten tussen Enk en Groenezoom. Als de jonge Wiea bij vriendinnetjes – onder anderen bij Dicky Koning aan het Meiland – kwam spelen genereerde ze zich soms een beetje. “Ze hadden daar maar een kraan in de keuken en ze moesten in een grijze teil een keer per week in bad. Zo’n teil die nu als decoratie in de tuin staat.”

door Janny Kok

Dat schetste min of meer al het verschil in de achtergrond van het gezin Van Riemsdijk dat bestond uit vader, moeder, twee zonen en een dochter. De vader zou in hedendaagse termen tot het senior management horen. Ingenieur Van Riemsdijk was directeur van het Gemeentelijk Energiebedrijf (GEB) in Rotterdam en had als een van de weinige Vreewijkers een auto van de gemeente tot zijn beschikking. Dat op zich was een uitzonderlijk gegeven. Mevrouw van Dijl zegt daarover: “Een onderwijzer op de Mare-school leverde me het grootste trauma van die tijd. Deze man vond me een rijkeluikind. “Haar ouders hebben een auto”, zei hij voor de klas, alsof dat een schande was. Ik kan me alleen maar herinneren dat ik het leven van de buurtkinderen in die kleine huizen interessant vond en wat een verschil dat was met het wonen in ons huis met al die kamers.”

In dat huis kon moeder Van Riemsdijk, die ondermeer graag piano speelde, niet zonder de hulp van het dienstmeisje dat overdag in een blauwe jurk haar werk deed en ’s avonds keurig in het zwart haar diensten verleende in het grote huis.

De kleine Wiea had ook toen een behoorlijke opmerkingsgave over het leven binnen en buiten in Tuindorp Vreewijk. Het is logisch dat ze van de eerste twee jaar van haar leven aan de Leede geen herinneringen heeft, maar aan de daarop volgende jaren des te meer. Deze gaan ondermeer terug naar haar kleutertijd, waar ze op de kleuterschool aan de Mare weigerde aan ‘stomme spelletjes’ mee te doen. Omdat naar de kleuterschool gaan een drama zou worden werd het hoofd der kleuterschool meegedeeld dat de eigenzinnige kleuter niet zou komen. Ze kwam vanzelfsprekend wel naar de lagere school op dezelfde locatie.

Daar was zeker het klassendenken zichtbaar. “Er was een nette school, een klompenschool en iets daartussenin”, herinnert mevrouw Van Dijl zich. Behalve de klassendenkende onderwijzer komen er geen onprettige gedachten aan haar lagere schooltijd naar boven, noch aan de tijd aan de middelbare school, het Gymnasium Erasmianum, waar zij in 1949 eindexamen deed.

Het leven in oorlogstijd moet beslist zijn stempel hebben gedrukt op het leven in het grote huis aan de Enk. Net daarvoor waren Nederlandse soldaten in de mobilisatietijd in het Spes Bona gebouw gelegerd (vlak naast Enk 146) Van daaruit probeerden ze zonder succes Duitse vliegtuigen de lucht uit te schieten, hetgeen een griezelige exercitie moet zijn geweest.

Dat de Linker Maasoever van Rotterdam van het bombardement gespaard is gebleven, mag sowieso een godswonder heten, maar de Zuiderlingen moeten ongetwijfeld in grote angst hebben geleefd toen ze de gevolgen zagen van hetgeen er in het centrum van de stad gebeurde en op het vliegveld Waalhaven. De zogenoemde vergissingbombardementen in Bospolder/Tussendijken volgden in de jaren daarna met als nagenoeg slotstuk de vernieling van de Rotterdamse havenbekkens.

Die dreiging moeten de inwoners van Tuindorp Vreewijk en omliggende wijken op Zuid hebben gevoeld. Duitse militairen waren in de buurt aan de Mare gelegd en zullen ook hun ronde in de groene wijk hebben gemaakt; zeker bij de razzia's waar ze jonge mannen oppakten om ze als dwangarbeiders in Duitsland in te zetten. De Duitse soldaten gingen het huis aan de Enk voorbij, waar een van de broers in de geëiste leeftijdscategorie ondergedoken was. Het was een kwestie van pure misleiding van ingenieur Van Riemsdijk die het klimop weelderig aan de voorkant van het pand had laten groeien, waardoor de Duitse soldaten in de veronderstelling waren dat het hier om een schuur ging waar niets te zoeken zou zijn.

Natuurlijk herinnert mevrouw Van Dijn zich meer van die tijd, zoals het padvinderijverbod en later de zogenoemde Hongerwinter, waarin mensen op hun versleten schoenen richting het platte land trokken om bij boeren om voedsel te vragen. De kinderen Van Riemsdijk hadden het geluk dat ze van moederszijde een oom in Groningen hadden wonen. Hij handelde in elektrische apparaten die hij in pakketten verstuurde, waarin helemaal onderin levensmiddelen verstopt zaten. De Van Riemsdijks voorzagen zichzelf ook in de nodige aardappelen door de hele tuin achter het huis om te spitten en dat om te toveren in een aardappelveld.

Dat de jong volwassen Wiewa na de middelbare school de liefde in Vreewijk zou vinden lag eigenlijk wel voor de hand. Kik van Dijn, die aan de Leede woonde, stond als 5-jarig jongetje al vol bewondering door het raam naar baby Wiewa te kijken. Dat hij haar toen ze een jaar of 12 was aan haar vlechten trok was misschien geen liefdesverklaring, maar later speelden zij samen competitie tennis en waren een onverslaanbaar duo.

Wiewa van Riemsdijk zou na haar middenbare schoolopleiding in feite niet meer terugkeren naar het ouderlijk huis aan de Enk en daarmee niet terug naar Tuindorp Vreewijk. Ze ging naar de universiteit in Leiden om biologie te studeren. Ze woonde in een studentenkamer aan het Rapenburg, vervolgens aan de Groenhovenstraat en de Witte singel en beleefde daar en als lid van de studentenvereniging Vereniging voor Vrouwelijke Studenten te Leiden (VVSL, tegenwoordig V.S.L. Catena, maar ook VSL Minerva als opvolger gevonden) mooie tijden tot aan haar kandidaats.

De liefde en huwelijk bracht haar naar het Groningse Helpman. Haar man Kik van Dijn was als anesthesist werkzaam in het in Groningen gevestigde Diaconessenhuis, dat sinds midden jaren 2000 na de fusie met het Rooms Katholiek Ziekenhuis beter bekend staat als het Martini Ziekenhuis.

Wiewa en Kik van Dijn verhuisden niet meer terug naar Rotterdam, maar de herinneringen aan Tuindorp Vreewijk bleven. Die haalde Wiewa in gezelschap van haar dochter Janneke en hond Timmy op in de Museumwoning Lede 40. Ze zijn vast van plan om het niet bij één bezoek aan Vreewijk te laten.